

Õiguskantsler

Teie 09.01.2019 nr

Meie 05.02.2019 nr 7-4/190138/1900634

Nõue esitada elamisloataotlus isiklikult

Austatud avadlaja

Küsisite õiguskantsleri hinnangut, kas Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) toimis õiguspäraselt, kui jättis menetlusse võtmata elamisloataotluse, mille Teie esindatav saatis PPA-le e-postiga. Leidsite, et PPA oleks pidanud 01.12.2018 e-posti teel saadetud taotluse vastu võtma ja määrama tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Elamisloataotluse vastuvõtmise ajast sõltub, kas taotlus mahub 2019. aasta sisserände piirarvu sisse. Taotlust ei olnud võimalik PPA teenindusbüroos varem esitada, sest taotleja sai 2018. aasta novembris broneerida vastuvõtuaja alles 9. jaanuariks 2019.

Leian, et Politsei- ja Piirivalveamet ei ole taotluse esitamise tähtaja arvestamisel eksinud.

[Välismaalaste seaduse](#) (VMS) § 213 lg 1 sätestab, et välismaalane peab esitama tähtajalise elamisloa taotluse isiklikult. Välismaalane ei pea tähtajalise elamisloa taotlemiseks Eesti välisesindusse või PPA-sse minema juhul, kui ta on elamisloa, elamisõiguse või isikut tõendava dokumendi väljaandmise menetluses andnud sõrmejäljed ning need võimaldavad isiku tuvastada ja vastavad isikut tõendavate dokumentide seaduse § 15 lõike 6 ning VMS § 224 lõike 1 punktide 4 ja 5 ning § 250 lõike 2 punktide 7 ja 8 alusel kehtestatud nõuetele (VMS § 213 lg 1¹). Taotluse esitamisel tuvastab haldusorgan taotleja isikusamasuse ja võtab temalt sõrmejäljed. [Seletuskirja](#) kohaselt ei ole tehnilistel põhjustel võimalik viisamenetlustes kasutatud sõrmejäljekujutisi üle kanda isikut tõendava dokumendi või elamisloa menetlusse.

Seadus täpsustab, et kui menetlustoimingud peab seadusest või menetlustoimingu olemusest tulenevalt tegema isiklikult, on inimene kohustatud ilmuma haldusorgani asukohta (VMS § 22 lg 1). Seejuures ei tohi menetlusosaline kasutada menetlustoimingu tegemiseks esindajat, teha menetlustoimingut posti teel ega elektrooniliselt (VMS § 22 lg 3).

[Haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) kohaselt tuleb menetlustoimingute korral lähtuda üldjuhul vormivabaduse ja eesmärgipärasuse põhimõttest. Siiski näeb ka see seadus ette, et mõnel juhul peab inimene taotluse esitamiseks ilmuma haldusorgani asukohta (HMS § 14 lg 1).

Seega on seadusega keelatud esitada elamisloataotlust elektronposti teel, kui isiku suhtes ei kohaldu VMS § 213 lg-s 1¹ sätestatud erand. Haldusmenetlust reguleerivaid sätteid ei saa tõlgendada sellisel viisil, mis võimaldaks taotlejatel eirata seda selget seaduse nõuet.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Teie avalduses kirjeldatud asjaolude põhjal otsustades on tegelik probleem hoopis see, et aja broneerimise nõude tõttu ei olnud võimalik taotlust PPA teenindusbüroos varem esitada. Taotluse esitamise aeg oli aga oluline, sest elamisloataotlusi esitatakse rohkem, kui sisserände piirarv võimaldab rahuldada.

Õiguskantsler on varem oma [soovituses](#) juhtinud PPA tähelepanu sellele, et taotleja ei peaks PPA teenindusbüroos elamisloa pikendamise taotluse esitamiseks aega kinni panema. Aja broneerimise nõue ei vasta sel juhul seadusele ega hea halduse põhimõttele. Kindlasti ei vasta hea halduse põhimõttele ka see, kui taotluse esitamise järjekorras tuleb oodata rohkem kui kuu aega.

Õiguskantsler uurib, kas hea halduse põhimõttega on kooskõlas PPA vastuvõtuoja broneerimise kord ning see, kuidas korraldati elamisloataotluste vastuvõtmine 2019. aasta sisserände piirarvu arvestades. Sisserände piirarvuga seotud taotluste menetlemine erineb teiste elamisloataotluste menetlemisest, sest PPA peab sel juhul korraldama taotluste esitamise järjekorra pidamise.

Kahjuks ei saa õiguskantsler aidata kaasa sellele, et Teie esindatava elamisloataotlus mahuks 2019. aasta sisserände piirarvu sisse. Teil on võimalik pöörduda kliendi õiguste kaitseks kohtusse.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise